

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО КИТАЙСКИ ЕЗИК ЗА НИВО, ЕКВИВАЛЕНТНО НА НИВО В1.1

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по *китайски език* в първи гимназиален етап на средната образователна степен е насочено към овладяване на основни знания, умения и отношения, както и с изграждането на комуникативни компетентности на ученика.

Учебната програма по китайски език за ниво В1.1 е съставена на база определения според учебния план задължителен брой учебни часове в VIII клас с интензивно изучаване на китайски език, при което от учениците се очаква в края на X клас да постигнат ниво, еквивалентно на ниво В1 по Общата европейска езикова рамка, и е приложима за VIII и IX клас с разширено изучаване на езика. Принципите на организация на интензивното чуждоезиково обучение произтичат от разглеждането на езика като глобално явление, обхващащо всички видове комуникация в обществото и от обстоятелството, че усвояването на чуждия език протича в условия на взаимодействие между родния и чуждия език. Настоящата учебна програма осигурява връзка с обучението и по другите предмети, включени в учебния план, за да се гарантира хармония в овладяването на знанията и уменията, допринасящи за цялостното развитие на ученика. Очакваните резултати по четирите умения – слушане, четене, говорене и писане, се основават на Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 от Наредба № 5/ 30.11.2015 г. за общообразователната подготовка, както и на утвърдените стандарти и програми за покриване на международните нива за владеене на китайски език – HSK (Hanyu shuiping kaoshi).

Тоналният характер, звуковата и графична система на китайски език представляват трудност за учениците, която следва да се отстрани още преди пристъпването към същинското изучаване на езика и китайската писменост. Това изисква от учениците да развият рефлекс, така че всяка една сричка да бъде произнасяна с тон. Подобна подготовка, преди въвеждането на първите лексикални единици и първите йероглифи, отнема около 72 учебни часа, които се препоръчват като уводен курс, в който учениците основно изучават пин-ин, наред с други особености на фонетичната система на китайски език. Паралелно с това преминават и въведение в йероглификата с усвояване на основните черти, от които се състоят всички йероглифи, базовите правила за калиграфско изписване и черторед, пиктограмите и връзката им с логиката на формиране на съвременните писмени знаци.

Във втория етап, последващ уводния курс, се въвеждат стандартните четири основни езикови умения – говорене, слушане, четене и писане. Поради споменатата по-горе особеност в развитието на китайски език в две обособени направления – устна и писмена традиция, говоренето и слушането с разбиране се развиват с различна скорост от четенето и писането. Една от целите на обучението в осми клас, е да се заложат граматичните основи на езика, да се придобие базова лексика, да се достигне до относително свободно изразяване по изучени теми.

В референтната рамка, издадена от Централата на Институт „Конфуций“/Ханбан, фигурира следното приравняване на нивата на HSK към Общата референтна европейска езикова рамка (ОЕЕР):

РЕФЕРЕНТНИ РАВНИЩА НА УСВОЯВАНЕ		
ЛЕКСИКА (в брой думи)	РЕФЕРЕНТНИ НИВА ПО НСК	РЕФЕРЕНТНИ НИВА ПО ОЕЕР
150	Ниво 1	A1
300	Ниво 2	A2
600	Ниво 3	B1
1200	Ниво 4	B2
2500	Ниво 5	C1
над 5000	Ниво 6	C2

Структурата на настоящата учебна програма дава възможност за лесно ориентиране в учебното съдържание и очакваните резултати. Тя позволява постигнатите резултати да се оценяват обективно. Важно място се отделя и на осъществяването на междупредметни връзки.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В УВОДНИЯ КУРС

Очаквани резултати на равнище учебна програма	Очаквани резултати по теми	Граматично-функционални категории	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
<p>Учениците трябва да умеят:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да разпознават всички китайски срички, да разбират тяхната структура; да овладеят всички инициали и финали, включително и ретрофлексните (-r); • Да определят тоновете, включително и след промяна при редуването им (сандхи); • Да владеят всичките базови черти, изграждащи йероглифите; 	<p>Учениците трябва да притежават езикови знания и умения по следните теми, ориентирани към 100% овладяване на фонетичната структура на китайски език:</p> <p>Дял йероглифика – овладяване на основните черти, изграждащи йероглифа; усвояване на</p>	<p>Учениците трябва да усвоят нови езикови знания и умения по следните аспекти:</p> <p>А) Фонетика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • инициали и финали; • срички; • тонове и тонови сандхи; • ударение в състава на думата; • фразово (логическо) ударение; • интонация; <p>В) Йероглифика:</p>	<p>Дейностите в уводния курс обхващат представяне и упражняване на инициалите, финалите, сричките, дву- и трисричните думи на китайския език; обхващат още упражнения за</p>	<p>В уводния курс се осъществява залагане на фонетичния инвентар и структурните елементи на йероглифите; междупредметните връзки касаят представяне на разликите с</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Да различават четирите основни типа йероглифи (пиктограми, идеограми и пр.); да различават ключ от фонетик; • Да разбират логическата последователност пиктограма – сложен йероглиф – опростен йероглиф; 	<p>понятията смислоносещ ключ-фонетик; типове йероглифи; разбиране за предизвикателствата, свързани с изучаването на език с изцяло йероглифен запис.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • базови черти; • връзка пиктограма – сложен – опростен йероглиф; • структура на йероглифа; • типове йероглифи; • базови ключове; 	<p>правилно калиграфско разполагане на чертите, черторед.</p>	<p>европейските нетонални езици.</p>
---	--	---	---	--------------------------------------

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Таблица с декомпозирани стандарти

СЛУШАНЕ	ЧЕТЕНЕ	ГОВОРЕНЕ	ПИСАНЕ
<p><u>Ученикът може:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • да разбира най-същественото в кратки указания, послания, обяви и съобщения, 	<p><u>Ученикът може:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • да извлича основна информация, да открива темата и да разграничава съществените моменти в 	<p><u>Ученикът може:</u></p> <p>При диалогична реч</p> <ul style="list-style-type: none"> • да общува в обичайни ситуации от всекидневието, които изискват пряк обмен на конкретна информация по познати теми; 	<p><u>Ученикът може:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • да формулира кратки съобщения и бележки по зададена тема; • да попълва формуляри;

<p>представени с ясна дикция и нормално темпо на речта, стандартно произношение и характерна за езика интонация;</p> <ul style="list-style-type: none"> • да проследява кратък разговор, като разбира комуникативните намерения на събеседника (цел, адресат) и идентифицира лицата, темата на разговора, мненията и чувствата; • да разбира конкретни подробности в кратки, ясно формулирани текстове по познати теми от всекидневието; • да разбира указания за изпълнение на учебни дейности и задачи. 	<p>ограничени по обем писмени текстове по познати теми от всекидневието, написани на книжовен китайски език;</p> <ul style="list-style-type: none"> • да се ориентира и открива необходимата информация в обяви, менюта, разписания, указания за ползване и действие и др.; • да разбира конкретна информация в кратки писма, покани и електронни съобщения, определяйки изразените в тях намерения и чувства; • да се ориентира в несложни текстове с помощта на илюстративен материал в тях или като използва компенсаторни стратегии; • да разбира указания за изпълнение на учебни дейности. 	<ul style="list-style-type: none"> • да установява контакт, да търси и дава информация, да изказва мнения и идеи при изпълнение на обичайни задачи и дейности по теми от всекидневието; • да участва в разговор за решаване на преките си потребности с кратки реплики, дори и да не разбира изцяло всичко, като разчита на помощта на събеседника; • да говори, макар и бавно, с паузи, с произношение и интонация, не нарушаващи разбирането; • да използва компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми. <p>При монологична реч</p> <ul style="list-style-type: none"> • да описва семейството си и познати хора, условията си на живот и обкръжаващата го среда; • да изразява накратко своя преценка и мнение, одобрение/неодобрение, съгласие/несъгласие по познати теми; • да разказва за себе си, за настоящата и предходната си дейности, за своето настояще и минало, за бъдещите си планове; • да говори, макар и бавно, с паузи, с произношение и интонация, не нарушаващи разбирането; • да използва компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми. 	<ul style="list-style-type: none"> • да пише писмо (вкл.електронно) с цел покана, молба, извинение, приемане илиотхвърляне на предложение, изразяване на благодарност и др., като използва несложни изразни средства; • да описва накратко събития от личния си житейски опит и да изразява мнение; • да съставя текст по опорни точки, илюстративен материал или по зададен план; • да съставя текст, чиито вид, структура и съдържание съответстват на комуникативната задача; • да пише текстове, съобразени с граматичните и правописните чуждоезикови норми.
--	--	---	--

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати (компетентности по четири основни умения: слушане, четене, говорене и писане)	Нови знания
<p>Учениците трябва да притежават езикови знания и умения по следните теми, ориентирани основно към китайските реалии, като могат да ги използват адекватно в учебна обстановка и при реално общуване:</p> <p>I. Аз и другите</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лична информация (представяне, възраст, пол националност) • Поздрав, етикет, типични обръщения, китайска любезност; • Семейство • Приятели • Външен вид и характер • Емоции <p>II. Светът около мен</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моят дом • Моето училище (клас) 	<p>Слушане Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да определя ударението в състава на думата, а така също и фразовото ударение; • Да улавя интонацията на фразата; • Да разбира всички изучавани въпроси и да отговаря на тях, както и на инструкциите на учителя в клас; • Да определя дали кратко съждение от едно изречение е вярно или грешно (свързване с картинка); • Да разбира кратки диалози (въпрос и отговор) по изучени теми, при скорост не по-ниска от 90-110 срички в минута, да могат да определят по картинка 	<p>Учениците трябва да усвоят нови езикови знания и умения по следните аспекти:</p> <p>Фонетика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • инициали и финали; • срички; • тонове и тонови сандхи; • ударение в състава на думата; • фразово (логическо) ударение; • интонация; <p>Лексика: Включва основни лексикални единици по предвидените от програмата тематични области. Обхваща значенията и употребите на над 1200 думи и 600 йероглифа, в които влизат задължителните за HSK1 и 2 (общо 300 думи);</p> <p>Йероглифика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да четат и пишат всичките йероглифи от HSK1 и 2 (общо 347 йероглифа), заедно с предвидените в пълния курс обучение още най-малко 300 йероглифа; <p>Писане и правопис:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изписване на морфемите според фонетичната азбука пин-ин; заучаване на 235 основни елемента и ключове за съставяне на китайските йероглифи. • Видове йероглифи според структурата им; • Структура на йероглифите, тип фоноидеограми – смислови ключове и фонетици;

<ul style="list-style-type: none"> • Моето родно място • Транспорт и ориентация в града • Образование, професии и социални контакти <p>III. Всекидневие</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моят ден (дневен режим, астрономично време) • Моите отговорности и задължения • Хранене и заведения за хранене(хранителни навици и обичаи; разлики между Китай и Запада; <p>гостуване, етикет при хранене на маса, правене и приемане на комплимент; оценка на храната – качествени прилагателни, петте вкуса и др.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Свободно време, хоби, предпочитания, интереси, спорт • Пазаруване (стоки, цени, мерни единици и опаковки). Магазини. Услуги. Пазарене и плащане на покупка; • Облекло 	<p>правилната ситуация, свързана с диалога;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да отоговаря на въпроси към кратки диалози, избирайки правилен отговор от три възможности; • Да разбира общото съдържание на по-дълъг диалог (4-6 реплики) или кратък текст до 120 йероглифа, при скорост не по-ниска от 90-110 срички в минута, съдържащ не повече от 1% непознати неключови думи (за значенията на които ученикът може да се досети от контекста, или незнанието на които не пречи за разбирането на текста като цяло). <p>Четене Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да чете на глас всички китайски срички, записани с помощта на латинизираната азбука пин-ин, като ги произнася ясно и правилно редуват тоновете; 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни черти; • Ред на изписване на чертите в йероглифа (черторед); • Пунктуационни особености и графично оформление на текста. <p>Морфология:</p> <p>Части на речта – пълнозначни и служебни думи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Местоимения. Емфатични местоимения • Съществителни • Глаголи – пълнозначни и модални. Аспектуалност на глагола. Форми на глаголите. • Прилагателни. Сравнителна степен на прилагателните имена. • Числителни имена – бройни, редни, дробни и т.н. Конструкции с числителни. • Класификатори (мерни единици за съществителни и глаголи) • Наречия • Предлози • Съюзи • Спомагателни думи • Междуметия • Звукоподражания <p>Словосъчетания – по модели на синтактично свързване и по граматична функция</p> <p>Синтаксис и актуално членение:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подлог • Рема/ група на сказуемото • Допълнение • Определение • Определяемо • Предсказуемно обстоятелствено пояснение • Следсказуемно обстоятелствено пояснение; овладяват се седемте вида (според китайската класификационна система):
--	--	--

<p>IV. Здраве и здравословен начин на живот</p> <ul style="list-style-type: none"> • Човешкото тяло (части на тялото) • Грижи за здравето (медицински услуги; Хигиенни навици; Преглед при лекар, основни симптоми, болести и лекарства; основни отделения в болница). <p>V. Природа и екология</p> <ul style="list-style-type: none"> • Време, климат, природни явления • Географски обекти (основни географски понятия) • Растения и животни • Плодове и зеленчуци <p>VI. Моята родина и светът</p> <ul style="list-style-type: none"> • Езици, страни, народи • Културни и исторически забележителности в България и Китай • Популярни празници и традиции 	<ul style="list-style-type: none"> • Да четете на глас всички изучени йероглифи, без помощта на пин-ин; • Да четете на глас йероглифни текстове, като сравнително правилно редува тоновете, слага ударения, паузи, говори с интонация, близка до естествената; • Да четете на глас йероглифен текст от описателен характер с фонетична опора (срички с тонове или само тонове), а в края на учебната година – само йероглифни текстове по изучени теми, с дължина 400-500 йероглифа, без нови думи и нова граматика, със скорост не по-малка от 90-110 йероглифа в минута; • Със скорост от около 100 йероглифа в минута да четете наум с разбиране йероглифен текст, съставен по теми и граматика от изучения материал, съдържащ не повече от 1% непознати неключови думи, като 	<ul style="list-style-type: none"> -) 结果补语 -) 程度补语 -) 情态补语 -) 趋向补语 -) 数量补语 -) 介词补语 -) 可能补语 <p>Грамматика – усвояват се граматичните категории от равнище HSK1 и 2:</p> <p>Типове изречения По граматична структура: просто изречение; сложно изречение; по тип: сказуемо; по функция – съобщителни, въпросителни, възклицателни изречения.</p> <p>Особени типове изречения:</p> <p>„是”字句 – изречения с глагола „съм” „有”字句 – изречения с глагола „имам” „把”字句 – изнесено допълнение (с пояснение, оформено с 在 и 给) 比较句 (1) – употреба на сравнения при характеристики на съществителни Изразяване на еднаквост/различност: 跟 ... 一样; 跟 ... 不一样 连动式 – изречения със спомагателен и основен глагол 兼语句 – изразяване на подкана, заповед или молба 除了 ... 以外 – обособяване на темата или допълнението чрез думата „освен” 是 ... 的 – тематично обособяваща конструкция за място, време или начин на придвижване</p> <p>Грамматични конструкции:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Представяне, отъждествяване и обяснение: “是”字句 • Въпрос (1): 陈述句+吗? • Отрицание (1): 不+动词+宾/不+形容词 • Определение към име: 定语+中心语
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> Пътуване, ваканция, туризъм <p>Култура и межкултурни разлики</p>	<p>разбира над 90% от съдържанието;</p> <ul style="list-style-type: none"> Със скорост от около 110 йероглифа в минута да четете с разбиране йероглифен текст по изучени теми, съставен по граматика от изучения материал, съдържащ не повече от 2% непознати неключови думи, като разбира над 80% от съдържанието; Да четете команди, свързани с учебния процес; табели с имена на булеварди и улици; Да разчита визитки, имена, телефонни номера и адреси; <p>Говорене Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> Да изговаря всички китайски срички, като сравнително правилно произнася и редува тоновете; Да поставя правилно ударението в състава на думата и фразовото ударение; 	<ul style="list-style-type: none"> Въпрос (2): 特指文句 Притежание, местонахождение: “有”字句/”放着” Числителни: редни, бройни (цени, номера, часовник) Признак на субект: 形容词谓语句 Сказуемно определение (状语) Въпрос (3):呢? Извършване на действие: (主语+) 动词 (+宾语)呢 Място на извършване на действие: 在/到+处所词+动词 Време на извършване на действие: 时点词+动词 Действие, извършващо се в момента: 正在+动词+呢 Субстантивни съчетания с 的: “的”字词组 Конструкции с глаголи за даване и вземане: (主语) +动+宾语 1+宾语 2 Брой на предмети и действия: 数词+量词+名词/动词+数词+量词 Единствено и множествено число на местоимения Степен на признак: 形容词的重叠 Въпрос (4): 特指疑问词+呢/吗? Въпрос (5): 句子+疑问语气 Въпрос (6): “好吗”, “行吗” 等 Въпрос (7): 正反问句 Цел на движение: 来/去+处所/地名+动词+宾语 Посока на движение: 往 + 方向 + 走/跑/等等 Начин на действие: 主语+状语+动词+宾语 Отстояние от обект:.....离/到.....+ 距离 Глаголи във функция на определение към имена Конструкции с числителни, означаващи периоди от време Въпроси и отговори за възраст Въпрос (8): 多+形容词 Дати, названия на дните от седмицата, интервалите от време по часовника Изразяване на деепричастие:
---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Да провежда прост разговор, като спазва разпределението на паузите и естествената интонация на фразите; • Да отговаря на всички въпроси на учителя и да задава всички видове въпроси в час; • Да опише, с или без насочващи въпроси, тематична картинка или серия от картинки, разкриващи една тема; • Да преразкаже на китайски кратко и най-общо съдържанието на прослушан текст по изучени теми с дължина 150-200 йероглифа. <p>Писане Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да записва всички китайски срички с “пинин”, като отбелязва и тоновете; • Да изписва калиграфски правилно изучените йероглифи – с правилни черти и в правилен ред; • Да пише под диктовка йероглифи със скорост не 	<p>S + V¹ + 着 + (O¹) + V² + O²</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сегашно и минало продължително време: S + 在 + 地名 + V + 着 • Минало свършено време с 了 и 没 • Преизказно наклонение в минало време: (O) + S + V + 过 + (没有) • Конструкции за бъдеще време: 要 了; 就要 了; 快要 了; 快 了 • Изразяване на начин на извършване на действието: лесно, рано или бързо с помощта на 就 или трудно, бавно и късно с помощта на 才 • Изразяване на продължителност на действието към момента на говорене: (O) + S + V + 了 + 时间 + 了 • Извършване на паралелни действия от един извършител: S + 一边 + V¹ + 一边 + V² • Извършване на паралелни действия от различни извършители: S¹ + V¹ + (O¹) + 的时候, S² + V² + O² • Искане на съгласие от други хора: 能/可以+动+宾语+吗? • Необходимост, надежда и възможност: 主语+会/要/能/想+动词+宾语 • Отрицание (2): 没/没有+动词; 还没有.....呢 • Въпрос (9): (是) A 还是 B? (A или B); отговор – A 或者 B (A или B) • Субектно-предикативно съчетание в сказуемна функция (主谓谓语句) • Степен на признака: 有一点 (儿) + 形容词; 形容词+了+(一) 点儿 • Сравнение (1): 形容词 + (一) 点儿 • Варианти за изразяване на промяна на ситуацията: ... 了 • Завършване на действие (1): 动词 + 了 • Минало в бъдещето: 动词 1+了+宾语+动词 2+宾语 • Посока на действието: 介词 (往、向) + 方位词+动词 • Относително местоположение (方位词组): 处所名词+方位词 • Местонахождение: 方位词组+有+人/物; 方位词组+是.....; 人/物+在+方位词组 • Названия на интервали от време
--	---	---

	<p>по-ниска от 10 йероглифа в минута;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да преписва йероглифи със скорост 15-18 знака в минута; • Да съставя план на прочетен или прослушан текст; • Да съчинява прости бележки, молби, писма за лична кореспонденция; • Да пише съчинение по следните теми: <ol style="list-style-type: none"> 1. Представяне; 2. Един мой ден; 3. Моят клас; 4. На пазар; 5. Днес не се чувствам добре; 6. Сравняване на обичаите при хранене в България и Китай; 7. Как си представям Летния лагер в Пекин; 8. Подготовка на пътешествие. 	<ul style="list-style-type: none"> • Количествени определения за продължителност на действието: 主语+动词+时段词语+了 • Необходима продължителност на действие във времето: 主语+动词+要+时间 • Словоред на думи за време и място • Продължителност на действието във времето при наличие на обект: 主语 + 动词 + (了) + 时间补语 + (的) + 宾语 • Съществуване, появяване или изчезване на обект: 处所词+动词+(数量词+) 名词 • Степен на признака: 不+形容词 1+不+形容词 2 • Поредност на действие: 主语+是第.....次+动词+宾语 • Начало и край на действие: 从(时间/处所词)+到(时间/处所词) <p>Функционални категории, разпределени в тематични области:</p> <p>Изрази от обществения живот</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Приветствие 2. Поздрав 3. Представяне 4. Благодарност 5. Сбогуване 6. Прощаване с домакин 7. Изпращане и посрещане 8. Пожелания 9. Приветстване с добре дошъл 10. Покана 11. Уговаряне на среща <p>Описание на обективна ситуация</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Обяснение на детайли от ситуация 13. Външно описание на лице, предмет или явление 14. Съобщаване на нова информация 15. Препредаване на информация 16. Припознаване на предмет
--	--	--

		<p>17. Искане на справка</p> <p>Изрази, свързани с рационално поведение</p> <p>18. Потвърждение и непотвърждение 19. Отказ 20. Признаване и непризнаване на факт 21. Способност и неспособност 22. Възможност и невъзможност 23. Знание и незнание на факт 24. Похвала 25. Оценка на предмет или факт 26. Обобщение 27. Обещание 28. Извинение 29. Признаване на грешка</p> <p>Изразяване на чувства и субективни оценки</p> <p>30. Харесване и нехаресване 31. Радост и огорчение 32. Желание и нежелание 33. Удовлетворение и неудовлетворение 34. Съжаление, разкаяние 35. Обич 36. Надежда 37. Безпокойство 38. Опасение 39. Неувереност 40. Предположение 41. Притеснение 42. Съжаление</p> <p>Изразяване на подбуждане към действие</p> <p>43. Искане 44. Молба 45. Настоятелна молба</p>
--	--	---

		46. Предложение 47. Предупреждение 48. Подкана Стратегии за социално взаимодействие 49. Започване на разговор 50. Искане на потвърждение 51. Оттегляне от разговор
--	--	---

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА УЧЕБНА ГОДИНА

Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на китайски език - 648 часа

Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с разширено изучаване на китайски език - 432 часа

Годишен брой учебни часове в IX клас по учебен план с разширено изучаване на китайски език - 216 часа

За нови знания	50%
За упражнения, преговор, обобщение и практически дейности	45%
За контрол и оценка	5%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Проверката и оценяването на постигнатите резултати е съществен елемент и неделима част от цялостния учебен процес. В обучението по чужд език учителят наблюдава работата на учениците и осъществява непрекъснат и пряк контрол, като прилага основните методи за текуща и обобщаваща проверка. Основни изисквания към оценяването на постиженията са **обективност, валидност и надеждност**.

Текущи оценки за учебен срок	VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на китайски език	VIII клас по учебен план с разширено изучаване на китайски език	IX клас по учебен план с разширено изучаване на китайски език
Устни изпитвания и участие в работа в клас	минимум 5 оценки	минимум 4 оценки	минимум 3 оценки
Писмени задачи в клас (в това число и диктовки) и домашни работи	минимум 5 оценки	минимум 2 оценки	минимум 2 оценки

Класна работа	1 оценка	1 оценка	1 оценка
Контролни работи	минимум 2 оценки	минимум 1 оценка	минимум 1 оценка
Работа по проекти	минимум 2 оценки	1 оценка	1 оценка

Проверката и оценката на крайните резултати от обучението е подчинена на целите, описани в Колона 2 – Очаквани резултати (компетентности по четирите основни умения: слушане, четене, говорене, писане). Акцентът следва да се поставя върху свободата на изказа и постигането на конкретната комуникативна цел. Допуснатите грешки се коригират добронамерено и с подходящ тон чрез представяне на правилната форма. Желателно е учителят да насочва ученика към самостоятелно откриване и коригиране на грешките и да търси помощта на останалите ученици с цел всички да могат да ги осмислят и отстранят.

Особено важно е **формите на оценяване да бъдат разнообразни и да оценяват постиженията на учениците при различни дейности:**

- работа в клас (с целия клас, в група, самостоятелно, чрез проект);
- изпълнение на домашна работа и поставена задача (черти, калиграфски правилно изписани йероглифи, думи, изречения, упражнения за овладяване на граматична структура, съчинения и др.);
- разработване на изделия и проекти (основно за часовете с културно направление);
- индивидуални прояви и др.

Провежданите периодични и финални проверки е добре да включват възможно най-пълно усвоеното до момента учебно съдържание и да са насочени към оценяване на постигнатите резултати (изказвания, беседи, дискусии, създаване на писмен текст, задачи за проверка на разбирането на прочетен или прослушан текст), които са насочени към оценяване на комуникативната компетентност на ученика в контекста на дефинираните цели. Основна причина да се дава приоритет на функционалните тестови задачи и функционалните форми на проверка са конкретно дефинираните в програмата крайни цели на обучение, чиято **прагматичност** поставя акцента върху оценяване на формираните комуникативни умения на учениците. Следните тестови задачи са форма на функционална проверка:

- отговор на въпрос към прослушан или прочетен текст;
- въпроси с избираем отговор;
- въпроси с алтернативен отговор (да/не);
- откриване на съответствия.

Структурните тестове, които се прилагат в учебната практика, имат безспорно своето значение, без разбира се да бъдат надценявани, тъй като те проверяват и оценяват доколко е усвоено езиковото съдържание, което не е равнозначно на формираните умения за слушане, говорене, четене и писане, напр.:

- въпроси с избираем отговор;
- попълване на пропуснати граматически или лексикални елементи (по възможност в текущ текст, а не в изолирани изречения);
- преобразуване на структури (трансформации) и др.

При проверка на устната диалогична и монологична реч и на уменията за писмено изразяване се отчита изпълнението на следните критерии

Диалогична реч:

- умение за водене на разговор;
- неотклонение от съдържателния фокус на разговора;
- богатство, разнообразие и адекватност на използваните езикови средства (лексика и конектори);
- правилност на използваните граматически и синтактични структури;
- яснота на произношението и съответствие на интонационния рисунък (вкл. тонове, паузи и ударения) спрямо замисъла на разговора и комуникативната задача;
- компенсаторни стратегии и др.

Монологична реч (свързано изказване по тема и комуникативна задача):

- обхващане на всички необходими съдържателни точки от задачата и темата;
- собствено мнение в изложението;
- сравнения с родната култура;
- структуриране на текста, напр. увод, изложение, заключение;
- адекватност на избраните лексикални средства спрямо темата, задачата и конкретния контекст;
- структурна правилност и разнообразие на употребените конструкции и граматични категории;
- адекватност на произношението (тонове, ударения в дума, фразово ударение) и интонацията спрямо темата и задачата.

Писмено изразяване: (вж. „монологична реч“, като „произношението“ и „интонацията“ се заместват с „правилно калиграфско изписване на йероглифите, правилен словоред и пунктуация“), като освен това, при писането на съчинения, се вземе под внимание:

- брой йероглифи (до 150 в края на осми клас);
- разнообразие и адекватност на текстообразуващите средства;
- логичност и последователност на изразяване;
- придържане към темата и т. н.

Диктовки се препоръчва да се правят регулярно, като се разделят на два вида – диктовки на нови думи и диктовки на текстове.

Диктовките на думи е препоръчително да се правят при всеки взет урок (в началото – след всеки два урока), като включват 30 думи (едносрични до трисрични).

Диктовките на текст е препоръчително да се правят при всеки тест (контролно) върху пет урока. В класната работа се препоръчва диктовката да отпадне, тъй като активното владение на всички изучени йероглифи не съвпада с четирите езикови умения и води до стрес и понижаване на мотивацията на учениците за учене. Логиката на оценяването следва да е щадяща и подкрепяща, да се оценяват всички компоненти на езика, да се поощрява и минималният напредък.

Устните изпитвания, поради ограниченията на самия китайски език, е добре да се оценяват през годината с разбор на грешките и даване на насока за подобряване на устния изказ.

През първи срок, когато все още не е натрупан достатъчен лексикален обем, устното изпитване включва уменията за формиране на диалог (групова работа), уменията за представяне (монологична форма на изпитване), добавят се песни и стихове, изучавани през срока.

При устното изпитване в края на втори срок се препоръчва, без да е задължително, добавянето на компонента „домашно четене“, при който предварително се задават текстове в обем до 10 стандартни страници (800 йероглифа), като се проверяват следните умения: умение за търсене в речник; умение за превод; умение за кратък преразказ на съдържанието на зададения текст на китайски език (7-10 изречения). Преводът от и на китайски език, заедно с преразказа на китайски език, могат да се ползват само като помощно средство или за проверка на правилното осмисляне на материала, а не като цел.

В задачите за проверка на знанията и уменията не бива да има подвеждащи елементи и неясни формулировки, а оценките трябва да бъдат обективни, мотивиращи, добре обосновани, да окуражават и стимулират учениците за по-добри следващи резултати.

Предложените методи и форми за оценяване на постиженията и критериите за оценка имат препоръчителен характер.

Уводният курс е препоръчително да завърши с комплексно изпитване, като критериите за оценка на постигнатото по дейности са следните:

СЛУШАНЕ:

Оценяват се уменията на учениците:

- да различават инициалите и финалите, както на отделно произнесена сричка, така и в съчетанията от две и повече срички;
- да различават тоновете, както на отделната сричка, така и в съчетанията от две и повече срички;
- да разбират на слух изучените думи и изрази;

ЧЕТЕНЕ:

Оценяват се уменията на учениците:

- да четат на глас правилно и ясно всички срички на пин-ин (отделни и в съчетания);
- да четат правилно тоновете сандхи на съчетанията от две и повече срички, записани с пин-ин;
- да четат основни ключове думи с правилен тон;

ПИСАНЕ:

Оценяват се уменията на учениците:

- да записват правилно под диктовка с азбуката пин-ин отделни срички и съчетанията от две и повече срички, като отбелязват и тоновете;
- да изписват всички основни черти, изграждащи йероглифите;
- записват калиграфски правилно елементи, като ключове и отделни йероглифи (чертите и техните съчетания), като разполагат правилно и съразмерно в квадрата елементите на изучените йероглифи;
- да записват изучените ключове и думи с йероглифи по транскрипция с пин-ин, и обратното, като могат да ги преведат на български;
- да отличават смислоносещия ключ от останалата част в изучените йероглифи; да различават и останалите три типа йероглифи.

ГОВОРЕНЕ:

Оценяват се уменията на учениците:

- да изговарят ясно инициалите, финалите и тоновете на отделната сричка и да редуват правилно тоновете сандхи на съчетания от две и повече срички, да спазват разпределението на паузите и интонацията на фразите;
- да изговарят правилно изучените думи и изрази;

Основният курс от обучението е препоръчително да включи две комплексни изпитвания по всички изучавани аспекти, които съвпадат с класните в края на всеки срок. Оценяват се уменията на учениците, съотнесени към очакваните резултати, като е препоръчително при изпитване да се вземат предвид следните критерии и упражнения:

СЛУШАНЕ С РАЗБИРАНЕ:

- да отбелязват по картинка вярно или невярно твърдение;
- да изберат един от три верни отговора чрез картинки, след изслушано твърдение;
- да свързват картинка с изслушан диалог (от пет възможни);
- да избират от три възможни отговора дума, записана с йероглифи (и пин-ин), при прослушан кратък диалог;
- да отговарят на въпрос след кратък диалог (от две фрази), избирайки от три възможни отговора;
- да отговарят на въпрос след по-дълъг диалог (от четири фрази), избирайки от три възможни отговора.

ЧЕТЕНЕ:

- да изберат правилен отговор (от три варианта) на въпрос по съдържанието на прослушано или прочетено изречение или кратък диалог;
- да запълнят пропуск в текст, като изберат правилната дума от дадени три или четири, думата следва да е в най-честотното си значение;
- да изберат синоним на дума или алтернативен отговор на твърдение по съдържанието на прочетен или прослушан текст;
- да изберат граматически правилното изречение от три, четири варианта.

ПИСАНЕ:

- да подредят правилно изречение, според изучените видове словореди;
- да вписват отделни йероглифи (служебни думи или част от думи) в текст с пропуски от зададени варианти или без даден списък;
- да пишат диктовка върху непознат текст, без непознати думи, със скорост 10-12 йероглифа в минута;
- да правят писмен превод от български на китайски език (и обратно) на думи, словосъчетания, прости и сложни изречения и текстове до 120 йероглифа по предварително изучена тема.

ГОВОРЕНЕ:

- да опишат, с или без насочващи въпроси, тематична картинка или серия от картинки, разкриващи една тема;
- да преразкажат накратко или отговарят на въпроси по текст с описателен характер;
- да съставят диалог или опишат дадена ситуация по зададена тема или по картинка;

да отговарят адекватно на всички въпроси на учителя.

Рецептивното речево поведение (слушане и четене) се проверява и оценява чрез:

- задачи с алтернативен отговор;
- задачи с избираем отговор, който се маркира;
- задачи за комбиниране, включващи също и устни или писмени отговори, които се оценяват само като съдържание;
- въпроси към прослушан или прочетен текст.

Продуктивното речево поведение (говорене, писане) се проверява и оценява чрез:

- комуникативно-функционални задачи (обяснение на съдържанието на тематична картинка или серия от картинки, пресъздаване на комуникативни ситуации);
- отговори на въпроси към текст (устни, писмени);
- четене на глас;
- преразказ;
- съчинение (писмено);
- диктовки;
- превод от български на китайски и от китайски на български език.

Препоръчително е, но не е задължително, писмените изпитвания се извършват чрез тестове с максимален брой 100 точки, приведени към шестобалната система по формулата:

$$Y = \frac{3 \times X + 3 (\max - 2\min)}{\max - \min}$$

където Y е търсената оценка по шестобалната система, X е оценката по точковата система. MAX е максималният брой точки; MIN е минималният брой точки. Минимумът е 50% от общия брой точки. Пример - при получени 93 точки от 100:

$$Y = \frac{3 \times 93 + 3 (100 - 2 \times 50)}{100 - 50} = \left| \frac{279 - 0}{50} \right| \frac{279}{50} = 5,58$$

МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

Предложените методически указания за работа и прилагане на учебната програма носят само препоръчителен характер.

1. Първи етап – уводен курс (първите 4 седмици, 72 учебни часа):

- Практическа фонетика и транскрипция “пин-ин”;
- Йероглифика – овладяване на основните черти, които изграждат всички китайски йероглифи;
- Овладяване на връзката пиктограма – сложен йероглиф – опростен йероглиф;
- Овладяване на основни ключове;
- Овладяване на базовите правила на калиграфско изписване;

Препоръчва се следното съотношение между часовете по отделните аспекти (при общ хорариум 72 уч. ч.): 56 уч. ч. за упражнения по фонетика и “пин-ин” и 24 уч.ч. за йероглифика; 2 уч. ч. за контролно върху изучения материал.

2. Втори етап – основен курс (32 седмици, 576 учебни часа):

Препоръчва се следното съотношение между часовете по отделните аспекти (при общ хорариум 576 уч. ч.):

- Обща подготовка – 320 уч. часа (по 10 часа седмично за 32 седмици)
- Слушане с разбиране – 128 уч. часа (по 4 часа седмично за 32 седмици)
- Говорене – 64 уч. часа (по 2 часа седмично за 32 седмици)
- Четене с разбиране – 64 уч. часа (по 2 часа седмично за 32 седмици)

Материалите за проверка на уменията слушане с разбиране е най-добре да се възпроизвеждат на аудиозапис. Само така може да се гарантира необходимото качество и скорост на прочита, да се елиминира необходимостта от повтаряне, допустимо при рутинните упражнения и контролни работи през годината.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ, ПРЕДВИДЕНО ЗА МИНИМУМ 36 УЧЕБНИ ЧАСА

Препоръчва се за изучаване в избираеми и/или факултативни учебни часове от училищния учебен план.

Тематични области	Очаквани резултати (компетентности по четирите основни умения: слушане, четене, говорене и писане)	Нови знания
Аз и другите Лична информация (представяне, възраст, пол, националност); Семейство; Приятел; Външен вид и характер;	Слушане Ученикът може: да разбира съществената информация от изказвания и кратки текстове, свързани с всекидневието и с изучаваните тематични области и представени с ясна дикция, нормално темпо на речта,	Фонетика Тонална система в кит. език и нейната смислоразличителна функция: правилно произнасяне на 4-те тона; Фонетични изменения на трети тон; Нулев тон; Еризация; Ясно разграничаване окончанията –n и –ng;

<p>Емоции.</p> <p>Светът около мен Моят дом; Моето училище (клас); Моето родно място; Транспорт и ориентация в града; Образование, професии.</p> <p>Всекидневие Моят ден (дневен режим, астрономично време); Моите отговорности и задължения; Хранене и заведения за хранене; Свободно време, хоби, предпочитания, интереси, спорт; Пазаруване (стоки, цени, мерни единици и опаковки); Услуги; Облекло.</p> <p>Здраве и здравословен начин на живот</p>	<p>стандартно произношение и характерна за езика интонация; да проследява кратък разговор, свързан с изучаваните тематични области, между носители на езика, като идентифицира лицата, темата на разговора, изразените мнения и чувства; да разбира конкретна информация от кратки съобщения, разговори, обяви, разписания на влакове, автобуси, самолети, прогнози за времето; да разбира често употребявана лексика и изрази в текстове, свързани с изучаваните тематични области; да използва компенсаторни стратегии, като се опира на контекста и се ориентира по звуков фон и интонация.</p> <p>Четене Ученикът може: да извлича основната информация от кратки автентични/адаптирани текстове от оригинални източници (приказки, разкази, стихотворения, анекдоти, сценки, рубрики от младежки списания) по изучаваните тематични области и написани</p>	<p>Ясно разграничаване при произнасянето на тясно и широко „Ъ“ (съотв. финалите і и е) при морфемите-думи, започващи с инициалите zh, ch, sh, r; z, c, s;</p> <p>Фонетични изменения на 一 и 不.</p> <p>Граматика МОРФОЛОГИЯ И СЛОВООБРАЗУВАНЕ Части на речта: Съществителни Местоимения – лични, показателни, въпросителни. Глаголи (пълнозначни и модални). Прилагателни. Изразяване на сравнителна и превъзходна степен чрез 更 и 最. Редупликация на глаголите и прилагателните Показателите за свършен вид и минало еднократно време 了. Показателите за вид и време 着 и 过 Числителни и класификатори за предмети – бройни комплекси 数词+量词+名词 Китайски мерни единици – за единични и групи предмети Бройни думи за кратност на действия - 次, 遍, 趟 Сложни думи от съчинителните модели (синонимия, антонимия, успоредни значения на корените). Сложни думи от подчинителни модели (определение-определяемо, глагол-обект, глагол-резултат, глагол-предлог, същ.-класификатор). Производни думи с предлози („V+在“, „V+给“) и отрицания („无+S“, „不+S/V/A“). Субстантивация с 的 Производни думи с форманти (полуафикси и афикси).</p> <p>МОРФОСИНТАКСИС Видове изречения според типовото значение на сказуемото - действия, процеси, състояния, движение в пространството, и др.</p>
---	--	--

<p>Човешкото тяло (части на тялото); Грижи за здравето (медицински услуги).</p> <p>Природа и екология Време, климат, природни явления; Географски обекти (основни географски понятия); Растения и животни.</p> <p>Моята родина и светът Езици, страни, народи; Културни и исторически забележителности в България и Китай; Популярни родни и китайски празници и традиции; Пътуване, ваканция.</p>	<p>на книжовен китайски език; да разбира комуникативната насоченост, да разграничава персонажите, да открива основната тема и съществените моменти, както и изразените мнения, намерения и чувства; да се ориентира и да открива основната информация в указания, обяви, реклами, менюта, рецепти, разписания, програми; да открива конкретна информация в кратки лични писма, електронни съобщения, покани, рубрики в младежки списания и интернет; да открива ключовите думи и изрази в текстове, свързани с изучаваните тематични области; да се ориентира в кратки текстове с помощта на илюстративен материал в тях, като използва компенсаторни стратегии (заглавие и контекст, специфика на конкретния вид текст и др.) или речник.</p> <p>Говорене Ученикът може: да изговаря всички китайски срички, като относително правилно</p>	<p>Задължителни части на изречението: подлог, сказуемо, допълнения – за обект на действие, за място, за процес и др.</p> <p>Второстепенни части на изречението: определение – към съществително (定语); определяемо (централен компонент) – съществително, глагол (中心语);</p> <p>Препозитивно сказуемно определение или обстоятелствено пояснение (状语)</p> <p>Постпозитивно сказуемно определение или обстоятелствено пояснение (补语)</p> <p>Конструкции за местоположение и място на извършване на действието: „<u>V+在</u> +处所词“ и „<u>在+处所词</u> + <u>V (+定语)</u>“</p> <p>Тема и рема в китайското изречение.</p> <p>Предикативна конструкция с глаголи с транзитивно значение; глагол и прилагателни за процес; за съществуване или появяване 有(了); за местоположение с 在; за отношение с 是</p> <p>Конструкции с два глагола: серийна (连动句) и каузативна (兼语句).</p> <p>Изразяване на последователни действия: (上街买东西) и намеса в чуждите работи (让他上街买东西)</p> <p>Прилагателното в ролята на сказуемо. Наречието за степен 很 в ролята на определение към сказуемо-прилагателно.</p> <p>Наречията 也 и 都</p> <p>Общ въпрос: съобщително изречение+吗? и само въпросителна интонация</p> <p>Алтернативен въпрос с 还是</p> <p>Модални фразови частици 啊、哦、了</p> <p>Писане и правопис</p>
--	--	--

	<p>произнася и редува тоновете, така че да не се нарушава разбирането; да поставя правилно ударението в състава на думата и фразовото ударение; да проведе прост разговор, като спазва разпределението на паузите и естествената интонация на фразите; да отговаря на всички въпроси на учителя и да задава въпроси в час; да опише, със или без насочващи въпроси, тематична картинка или серия от картинки, разкриващи една тема; да преразкаже на китайски кратко и най-общо съдържанието на прослушан текст по изучени теми с дължина 300-400 йероглифа</p> <p>Писане Ученикът може: да пише кратко съобщение, бележки, писмо (вкл. електронно) по изучаваните тематични области; да съставя кратък текст (вкл. с помощта на опорни точки, илюстративен материал), чиито вид, структура и съдържание съответстват на</p>	<p>Изписване на морфемите според фонетичната азбука „пинин“; Заучаване на 235 основни елементи и ключове за съставяне на китайските йероглифи.</p> <p>Видове йероглифи според структурата им – Шестте категории (六书):</p> <p>пиктограми (象形), указателни (идеограми) (指事), асоциативни комплекси (съставни идеограми) (会意), видоизменени (转注), заимствани (假借) и фоноидеограми (形声);</p> <p>Структура на йероглифите, тип фоноидеограми – смислови ключове и фонетици;</p> <p>Основни черти;</p> <p>Ред на изписване на чертите в йероглифа (черторед);</p> <p>Пунктуационни особености и графично оформление на текста.</p> <p>Лексика Включва основни лексикални единици по предвидените от програмата тематични области.</p> <p>Основни тематични групи на лексиката:</p> <ul style="list-style-type: none"> • държави, националности, езици; • членове на семейството, роднински връзки; • приятели и приятелство; • външност и черти на характера; • емоции; • интереси (книги, изкуства, кино и театър, медии, интернет, социални мрежи, спорт); • хоби и свободно време; • задължения и отговорности; • професии и дейности, свързани с тях; училище, учебни предмети, училищни принадлежности; • части на човешкото тяло; • здравословно състояние и медицински услуги; • основни храни и напитки; • плодове и зеленчуци; • числа, мерни единици, астрономическо време;
--	---	--

	<p>комуникативната задача; да пише кратък текст с изразена лична преценка; да споделя накратко преживявания и да изразява лична преценка по изучаваните тематични области; да попълва формуляри; да отправя покана, молба, извинение, поздравление, пожелание, да приема или отхвърля предложения, да изразява благодарност; да си служи с правопис и пунктуация, които не затрудняват разбирането и са съобразени с нормите на китайския език.</p> <p>Текста, който учениците създават е с обем до 200 йероглифа.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • магазини, услуги, пазаруване; • стоки, цени, опаковки; • облекло и обувки; • цветове, форми, материали; • обществени сгради; • дом (жилищни сгради), помещения в дома; • мебели, домакински уреди и пособия; • природа, климат, сезони, метеорологично време; • градински растения и домашни животни; • ваканция и пътуване; • транспортни средства; • географски понятия и обекти; културни и исторически забележителности в България и Китай; празници и традиции в България и Китай. <p>Включват се елементи от речевия етикет: поздрав, обръщение, представяне, запознаване, сбогуване, извинение, съгласие/несъгласие, благодарност, молба, покана, поздравление, пожелания за празници, предложения и планиране на съвместна дейност, желаниа и предпочитания, мнения и препоръки, преценка и изводи, разказване и описание, съпоставителна характеристика.</p>
--	--	--

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ИЗБИРАЕМИТЕ И/ИЛИ ФАКУЛТАТИВНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА УЧЕБНА ГОДИНА

Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на китайски език - 36 часа

За нови знания	50%
За упражнения, преговор, обобщение и практически дейности	45%
За контрол и оценка	5 %

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки за учебен срок	VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на китайски език
Устни изпитвания и участие в работа в клас	минимум 1 оценки
Писмени задачи в клас и домашни работи	минимум 1 оценки
Контролни работи	минимум 1 оценки
Работа по проекти	1 оценки

Не се поставят оценки по китайски език, предвиден за изучаване във факултативните часове от училищния учебен план.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Тази програма дава възможност на учителя да прилага различни подходи, методи и стратегии на обучение за стимулиране на индивидуалното развитие на учениците и самостоятелност при учене, както и за насърчаване на мотивацията им в перспективата на ученето през целия живот.

Обучението по китайски език дава възможност ученикът:

- да развие езикови, социокултурни и ключови компетентности;
- да прилага на практика изучавания език: да чете, да разбира устна реч, да общува, да се изразява в писмена и устна форма;
- да изгради положително отношение към изучаването на китайски език и култура.

ПОДХОДИ И МЕТОДИ ПРИ ОБУЧЕНИЕТО ПО КИТАЙСКИ ЕЗИК

Обучението се осъществява чрез:

- Прилагане на личностно-ориентирано обучение, което позволява индивидуализиран и диференциран подход;
- Дейностно-ориентиран подход с акцент върху практическото приложение на езика;
- Ориентация към социално взаимодействие;
- Формиране на базова култура на личността – нравствена, правна, естетическа, физическа, култура на труда, на общуването;
- Развиване на творчески умения и независимо мислене на учениците;
- Принципа на преподаване от лесно към трудно, от изучено към ново, като работата се основава на личния опит и изучаваното по другите учебни предмети, а новият материал се съпоставя с изучения;
- Интегрирано изграждане на четирите езикови умения с акцент върху развиването на говорните компетентности;
- Общуване в клас на китайски език (препоръчва се в основния курс с постепенно увеличаване на общуването на китайски език);

- Изграждане на нагласа за межкултурно общуване, развиване на толерантност и интерес към други култури и модели на поведение, както и на чувство за национална идентичност.

В края на основния курс обучение е целесъобразно да се говори максимално на китайски език, като българският език се използва за ориентир.

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ	Интегрирано изграждане на четирите езикови умения: слушане, говорене, четене и писане чрез разбиране и съставяне на устни и писмени послания, разбиране и изразяване на мисли, факти, мнения, чувства и отношения както в устна, така и в писмена форма в предвидими и познати ситуации; използване на помощни материали и техника. Обогаляване на методите за изучаване на чужди езици; компенсаторна компетентност.
КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК	Обогаляване на лексиката и осмисляне на отделни граматически категории, развиване на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен контекст, връзка с учебен предмет български език и литература . Осмисляне на граматични категории и конструкции; ролята на словореда; речеви етикет; общуване в комуникативни ситуации; умение за работа с текстове; умение за работа с речник; разширяване на познанията, свързани с национални традиции, обичаи и ценностна система.
МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ПРИРОДНИТЕ НАУКИ И НА ТЕХНОЛОГИИТЕ	Дейности за запознаване с основни математически действия и концепции и с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда, връзка с учебните предмети математика, биология и здравно образование, физика и астрономия, химия и опазване на околната среда, география и икономика и информационни технологии . Сравняване на стойности; логически разсъждения и изводи. Местоположение на картата; забележителности в Китай и България. Общество, граждански права и отговорности. Национална идентичност, межкултурни връзки. Образование и професии. Природни науки и екология. Знания за човешкото тяло. Здравословен и природосъобразен живот. Опазване на природата. Научно-технически прогрес.
ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ	Използване на системи за електронно обучение в часовете по китайски език за развиване на езикови умения чрез ИКТ, връзка с учебен предмет информационни технологии .
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	Натрупване на знания и опит за осъзнаване на потребност от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез: <ul style="list-style-type: none"> • ролеви игри и симулации; • самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците; • представяне на съчинения, стихотворения, песни и пиеси;

	<ul style="list-style-type: none"> • работа по проекти и презентации; • дидактически игри в устна или писмена форма (съставяне на фрази, истории с определени думи, групиране на думи, кръстословици, и т.н.); • извънкласна дейност, обвързана с учебния процес (посещения на кино, дейности на културни институти и центрове); • изложби, уроци, изнесени в различна учебна среда, участие в училищни и извънучилищни проекти, представления, тържества, срещи с носители на езика и др.); • използване на съвременни и класически средства за обучение: аудио- и мултимедийни материали; печатни материали (разкази, комикси, откъси от книги, проспекти, брошури и др.); • електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси), връзка с всички учебни предмети.
СОЦИАЛНИ И ГРАЖДАНСКИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение и изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание; осмисляне на националната културна идентичност чрез опознаване културите на другите народи, връзка с всички учебни предмети. Разучаване на песни, стихове, сцени, гатанки, скоропоговорки и др. Младежка култура. Използване на интернет ресурси. Обществени науки и гражданско образование.
ИНИЦИАТИВНОСТ И ПРЕДПРИЕМЧИВОСТ	Работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове, развиване на новаторско мислене и приемане на нови идеи, връзка с всички учебни предмети.
КУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ И УМЕНИЯ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСТВО	Дейности за опознаване на националната култура в контекста на световното и европейското културно наследство, проекти, творчески инициативи, участие в постановки, празници и др., посветени на България и на Китай, и за развиване на креативност, връзка с учебните предмети български език и литература, история и цивилизации, музика и изобразително изкуство. Обучение в приложни изкуства: рязане на хартия, създаване на фенери, маски от Пекинската опера, калиграфия и изобразително изкуство; оригами; игри и др. Разбор на телевизионни предавания.
УМЕНИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ И СПОРТ	Дейности, формиращи навици за природосъобразен и здравословен начин на живот, положително отношение към световното и националното културно наследство, връзка с учебните предмети история и цивилизации и физическо възпитание и спорт; възпитание на състезателен дух и чувство за екипност.